

«ЧОМУ ПЕРШАЧКАМ СКЛАДНО У ШКОЛІ? АБО ЩО БАТЬКИ РОБЛЯТЬ НЕ ТАК»

Учителі початкових класів часто відзначають, що діти приходять до школи емоційно неготовими до навчання. І дійсно, у сучасному житті існує багато чинників, які до цього призводять. Оточення, у якому зростає дитина, часто впливає на розвиток її особистості не найліпшим чином. Швидке задоволення бажань, нездатність зосередитися та виявити терпіння, виконувати рутинну роботу, проблеми з комунікацією — ось неповний перелік проблем майбутніх першокласників. Чому ж так відбувається та хто в цьому винен? Яка роль батьків у підготовці дитини до школи та яких помилок вони припускаються?

1. Гаджет як «безплатна няня»

Багато хто з батьків, щоб зайняти чимось дитину, вже з раннього віку використовують різні гаджети як «безплатну няню». Проте насправді не така вже вона й безплатна. Плата, а точніше розплата, чекає їх чи не одразу за рогом. Вони платять виснаженням нервової системи своїх дітей, їхньою увагою, нездатністю докласти зусиль задля досягнення мети і навіть дочекатися бажаного. Адже в порівнянні з віртуальною реальністю буденне життя нудне.

Коли діти вперше приходять до школи, вони опиняються у вирі незрозумілих подій, шуму, метушні, де постійно потрібно виконувати вказівки вчителя. Звісно, така реальність на противагу яскравим картинкам зі спецефектами на екранах гаджетів першачків не влаштовує. Після годин віртуальної реальності вони просто не здатні сприймати інформацію у класі, оскільки їхній мозок звик до високих рівнів стимуляції різними відеоіграми. А навчальна наочність у класі та розповідь учителя не може конкурувати з гаджетом.

Що робити батькам? Насамперед обмежте час спілкування дитини з гаджетом і відновіть із нею емоційний зв'язок. Дивуйте її красою природи, лоскочіть, обмінюйтесь усмішками. Покладіть у рюкзак дитини чи під подушку записку зі словами любові й намальованим сердечком, потанцюйте чи поспівайте разом. Зрештою — побийтеся подушками! Крім цього, влаштовуйте сімейні обіди, вечори настільних ігор, покатайтеся на велосипедах, сходите на вечірню прогулянку з ручним ліхтарем тощо. Головне — у час, визначений на спілкування з дитиною, віддавайтеся їй повністю. Дитина має відчувати, що вона важлива у вашому житті.

2. Одна зефірка чи дві

Дослідження науковців виявили, що здатність до віддаленої винагороди є одним із ключових чинників, що свідчать про успішність дитини в майбутньому навчанні й не тільки.

Зефірний тест

Волтер Мішел (Walter Mischel) у 60–70-х роках у Стенфордському університеті проводив експеримент із дошкільниками, який пізніше назвали «зефірними дослідженнями». У цих дослідженнях дітей поставили перед вибором. Їм сказали, що коли психолог вийде з кімнати ненадовго, вони одразу можуть з'їсти свою зефірку, але якщо вони протримаються 15 хв і не з'їдять її, то отримають дві.

Одна третина дітей з'їла зефір одразу, як тільки лишилася з ласощами наодинці. Приблизно ще третина дітей трималася кілька хвилин, проте, піддавшись спокусі, все ж з'їла зефірку. І лише третина з учасників дослідження продемонструвала вищий рівень терпіння й самоконтролю — діти чекали подвоєної винагороди. У подальших дослідженнях вчені з'ясували, що діти, які були здатні дочекатися збільшеної винагороди, стали успішнішими в дорослому житті.

Уміння чекати й контролювати себе — важлива якість для майбутнього першокласника! Батьки ж із найкращими намірами намагаються якнайшвидше задовольнити потреби своїх дітей, але, на жаль, вони роблять їх щасливими на цей момент і нещасними в далекій перспективі.

Опитування батьків і спостереження свідчать, що більшість дітей зазвичай негайно отримують усе, чого хочуть. Батьки це роблять практично «на автоматі», навіть не замислюючись над наслідками. Нездатність до віддаленої винагороди часто можна спостерігати в супермаркетах і магазинах іграшок, коли дитина чує «Ні». Вона активно протестує, оскільки батьки навчили її одразу отримувати те, що хочеться. Зауважте: здатність очікувати віддалену винагороду означає вміння діяти в умовах стресу. Отримуючи бажане тут і зараз, діти не набувають досвіду справлятися хоча б із невеличкими стресорами, а це надалі стає величезною перепоною в їхньому шкільному житті.

Що робити батькам? Тренуйте здатність дочекатися віддаленої винагороди. Примусьте дитину чекати! Поступово збільшуйте час між «я хочу» та «я отримую». Навчайте дитину знаходити бажані активності, коли їй стає нудно, — це перший крок до розвитку творчої діяльності. Обмежте постійні перекуси. Не дозволяйте використовувати гаджети під час очікування обіду

чи будь-якої іншої події. Навчайте дитину чекати, розмовляючи чи граючись нетехнологічними іграшками.

3. Хто керує світом

Вихователі часто чують від батьків: «Миколка не любить овочі, тож не силуйте його», «Вона не хоче спати вдень, нехай пограється», «Олеся не любить іграшки, вона так гарно грається на своєму планшеті», «Він не хоче самотійно вдягатися, а мені ніколи чекати»...

Замислимося: з якого це часу діти вказують батькам, як їх ростити? Якщо залишити все на їхній розсуд, то все, що вони робитимуть, — це їстимуть макарони та солодощі, дивитимуться телевизор, гратимуть на своїх планшетах і ніколи не лягатимуть спати вчасно. Тож що хорошого батьки роблять для дітей, коли дають їм те, чого вони хочуть, і знають, що це їм користі не принесе?

Без належного харчування та якісного нічного сну діти приходять до школи роздратованими, тривожними та неуважними. До того ж вони отримують шкідливий посил від батьків — навчаються того, що можуть робити все, що завгодно, щоб не робити те, чого вони робити не хочуть. Поняття «потрібно зробити» відсутнє, а досвід виконання нудної роботи й поготів! Тож хіба дитина зможе наполегливо навчатися, навіть якщо хоче бути відмінником?

Насправді діти добре знають, чого хочуть, проте у школі для них настають важкі часи, бо необхідно щось робити, причому наполегливо, щоб досягти бажаного. Як результат — цілі стають недосяжними, і це глибоко розчаровує дітей.

Що робити батькам? Не бійтеся встановлювати межі. Діти потребують меж, щоб рости щасливими та здоровими! Складіть розпорядок дня й навчайте дитину дотримуватися його. Керуйте тим, що для дитини корисно, а не її «хочу» чи «не хочу». Це не просто. Будьте креативними, щоб спонукати дитину робити корисні речі, бо здебільшого це буде зовсім не те, чого вона хоче.

Спонукайте дитину споживати корисну їжу, гуляти на свіжому повітрі й лягати спати в той самий час. Сталий розпорядок дня допоможе майбутньому першокласнику легко прокидатися вранці та приходити до школи здатним до навчання. Перетворюйте справи, які дитина не любить робити, у веселу, емоційно забарвлену гру.

4. **Суцільні веселощі** Деякі батьки створюють для дітей штучний світ веселощів — жодної хвилини нудьги. Лиш дитина знудиться, батьки мчать, щоб знов розважити її. Інакше вони відчують, що не виконують своїх батьківських обов'язків. Тож батьки й діти живуть у двох відокремлених світах. У дітей — «світ розваг», а в батьків — «світ роботи». Чому б матері

не залучити доньку допомогти їй поратися на кухні чи витерти пил? Чому діти не прибирають своїх іграшок? Адже це базова рутинна робота, яка тренує дитину працювати здебільшого в умовах «нудьги». Це та навичка, яка зробить її здатною до навчання у школі, адже там теж необхідно докладати зусиль. Коли діти приходять до школи й настає час писати, вони часто скаржаться: «Я не можу. Це занадто важко. Дуже нудно». Чому? Тому що робоча здатність не тренується в безкінечних веселоцях. Вона тренується працюючи.

Що робити батькам? Навчайте свою дитину займатися монотонною роботою з найперших років життя. Так ви сформуєте в неї основу її майбутньої працездатності. Нехай вона прибирає іграшки, застилає ліжко, складає одяг, розпаковує покупки, накриває на стіл, допомагає готувати обід тощо. Спочатку робіть це разом і обов'язково весело — так, щоб у дитини така спільна діяльність викликала позитивні емоції. Поступово це стане звичкою і в дитини не виникатиме запитання «Чому я?», яке так часто чують батьки за інших обставин.

5. Місія нездійсненна

Інформаційно-комунікаційні технології часто емоційно від'єднують дітей від батьків та найближчого оточення. Але ж емоційне спілкування з батьками — головне «живлення» для розвитку дітей. На жаль, батьки позбавляють дітей цього «живлення». Адже вони — люди зайняті, тож дають дітям гаджети і так їх теж «займають».

Раніше діти гралися на вулиці, де в неструктурованому оточенні вони опановували та відточували свої соціальні навички. Сучасні технології витіснили час, який дитина проводила на вулиці, взаємодіючи з іншими дітьми. А зайнятість батьків значно скоротила їхні можливості безпосередньо спілкуватися зі своїми дітьми. За таких умов не дивно, що діти відстають у комунікативному розвитку. Гаджети не обладнані програмою формування соціальних навичок. І місія соціалізації виявляється нездійсненною. Але ж найуспішнішими стають люди, які володіють розвиненими соціальними навичками. Це — пріоритет!

Що робити батькам? Формуйте в дітей соціальні навички — уміння дочекатися своєї черги, ділитися, програвати й перемагати, йти на компроміс, говорити іншим компліменти, використовувати слова «будь ласка» та «дякую».

Допоможіть дитині досягнути успіху в житті. Демонструйте приклад турботливого ставлення до рідних, чемного поводження із сусідами, дружніх стосунків із приятелями. Навчайте взаємодіяти й домовлятися з іншими, враховувати їхні бажання. Вправляйте дитину в бажаній поведінці, створюючи проблемні ситуації

Мозок, який керує здатностями дитини, схожий на м'яз, який можна й потрібно тренувати. Якщо ви хочете, щоб ваша дитина могла плавати,

навчайте її плавання. Якщо чекати — навчайте терпіння. Якщо хочете, щоб вона змогла соціалізуватися, навчайте її соціальних навичок. Ви можете ґрунтовно підготувати дитину до навчання у школі та змінити її життя на краще. Для цього тренуйте мозок дитини так, щоб вона успішно діяла в соціальній, емоційній та академічній сферах. Тут усе просто!